

Bibliografia

I. Źródła archiwalne

A. Archiwum Instytutu im. gen. W. Sikorskiego w Londynie (IPMS)

Sygnatura akt: PRM-41/1, PRM-41/3, PRM-41/4, PRM-41/4, PRM-42/3, PRM-43/1, PRM-73/1, PRM-73/2, PRM-73/3, PRM-73/4, PRM-K8, PRM-K88, PRM-Z1, PRM-Z5, PRM-Z11, KGA-4/1, KGA7/4, KGA-7/8, KGA-7c, KGA-7/F, KGA-7/J, KGA-16, KGA-21, KGA-24, KGA-76, A VII-1/4, A VII-1/12, A VII-1/4, A VII-1/13, A VII-1/14, A VII-2/2, A VII-2/4, A VII-2/6, A VII-1/23, A VII-22/30, A VII-22/30-5, A VII-22/30-7, A VII-22/31, A XII-23/9, A XII-24/1, A XII-24/3, A XII-29/1, A XII-31/6, AP-1, t. 22, AP-1, t. 22/29, AP-1, t. 30/32, AP-1, t. 30/35, AP-1, t. 40/96, AP-2

B. Centralne Archiwum Wojskowe w Warszawie (CAW)

- zespół akt komisji ewidencyjno-poborowej;
- zespół akt 1 DP, t. 500;
- karty ewidencyjne poborowych;
- CAW III-3-55

C. Archiwum Akt Nowych w Warszawie (AAN), zespół akt ZPP, teczki od 702 do 736

D. Archiwum Zakładu Historii Partii (AZHP), zespół akt pod sygn. 250/II i 250/IV/6

II. Opublikowane dokumenty i materiały źródłowe

Documents on Polish-Soviet relations, 1939–1945, vol. 1–2, London 1961–1967

Documents on American foreign relations, vol. 3–8, Boston 1941–1948

„Działalność Grup Operacyjnych w zakresie tworzenia administracji polskiej i uruchomienia przemysłu na terenach wyzwolonych. Dokumenty”, *Z Pola Walki* nr 2, 1967

Foreign relations of the United States, Diplomatic Papers, Washington 1965

W. Gomułka, *Artykuły i przemówienia*, t. 1, *Styczeń 1943 – grudzień 1945*, Warszawa 1962

W. Gomułka, „Zadania partii w zakresie organizacji zbrojnej odrodzonej Polski. Z materiałów listopadowej konferencji PPR w Lublinie w 1944”, *Z Pola Walki* nr 2, 1959

W. Góra, R. Halaba, R. Kołomiejczyk, *PPR, rezolucje, odezwy, instrukcje i okólniki KC*, Warszawa 1972

H.D., „Dwa dokumenty o działalności Polskiego Sztabu Partyzanckiego”, *WPH* nr 2, 1962

W.H. Henderson, *Polish-Soviet relations 1917–1945. Facts and documents*, Glasgow 1945

Informator Polski, Londyn 1945

S. Komornicki, *Regularne jednostki Ludowego Wojska Polskiego. Krótki informator historyczny*, Warszawa 1964

Korespondencja przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR z prezydentem Stanów Zjednoczonych i premierem

- Wielkiej Brytanii w okresie wielkiej wojny narodowej 1941–1945*, t. 1–2, Warszawa 1960
- Kształtowanie się postaw programowych Polskiej Partii Robotniczej w latach 1942–1945. Wybór materiałów i dokumentów*, Warszawa 1958
- A. Lampe, *O nową Polskę, artykuły i przemówienia*, Warszawa 1954
- E. Mark, „Akta Polskiego Sztabu Partyzanckiego w Archiwum Zakładu Historii Partii”, *Z Pola Walki* nr 1, 1958
- Official documents concerning Polish-German and Polish-Soviet relations 1933–1939*, London 1965
- Organizacja i działania bojowe Ludowego Wojska Polskiego w latach 1943–1946. Wybór materiałów źródłowych*, t. 1–4, Warszawa 1958–1965
- Polish-Soviet relations 1918–1943. Official documents, issued by the Polish Embassy in Washington*, Washington 1943
- PPR – rezolucje, odezwy, instrukcje i okólniki Komitetu Centralnego VIII 1944–XII 1945, Warszawa 1959
- Report on the relief accorded to the polish citizens by the Polish Embassy in the USSR*, London 1943
- Sprawa polska w czasie II wojny światowej na arenie międzynarodowej. Zbiór dokumentów*, Warszawa 1964
- M. Spychalski, „Informacje przedstawiciela KC PPR na zebraniu komunistów polskich w Moskwie 8 czerwca 1944”, *Z Pola Walki* nr 3, 1961
- Stosunki polsko-radzieckie w latach 1917–1945. Dokumenty i materiały*, Warszawa 1967
- N. Świdzińska, *Polska 1944–1971, fakty i liczby*, Warszawa 1972
- J. Szczepkowski, „Kronika najważniejszych wydarzeń w Polsce Ludowej w latach 1944–1964”, [w:] *Z dziejów Polski Ludowej*, Warszawa 1966
- „Z »Biuletynów Sławy«”, WPH nr 1/2, 1965
- Zesłańcy Polscy w ZSRR*, Tokio 1941

III. Bibliografie

- Bibliografia wojskowa II wojny światowej. Materiały za lata 1939–1958, część polska*, Warszawa 1960
- „Bibliografia dziejów Ludowego Wojska Polskiego w latach 1943–1948. Materiały z lat 1943–1963”, WPH nr 3/4, 1963
- H. Duciński, M. Krwawicz, „O wydawnictwach poświęconych dziejom Ludowego Wojska Polskiego”, WPH nr 3/4, 1963
- M. Getter, *O walkach Ludowego Wojska Polskiego 1943–1945. Poradnik bibliograficzny*, Warszawa 1963
- J. Robinson, F. Friedman, *Guide to Jewish history under nazi impact*, New York 1960
- Z. Rutkowski, *Bibliografia do działań bojowych Ludowego Wojska Polskiego w drugiej wojnie światowej*, t. 1, *Materiały za lata 1942–1960*, Warszawa 1964

IV. Publikacje

- W. Anders, *Bez ostatniego rozdziału*, Londyn 1959
- H. Boczek, *8 dni na lewym brzegu*, Warszawa 1946
- E. Basiński, *Stosunki polsko-radzieckie w latach 1917–1945*, Warszawa 1967
- M. Beloff, *The Foreign policy of Soviet Russia 1929–1941*, vol. 2: 1936–1941, London, New York, Toronto 1949
- S. Biegański, „Na drodze do Teheranu”, *Niepodległość* nr 2, Londyn 1950
- I. Blum, „O składzie socjalno-demograficznym polskich sił zbrojnych w ZSRR”, WPH nr 2, Warszawa 1963
- I. Blum, „Polacy w Związku Radzieckim”, WPH nr 1, Warszawa 1967
- I. Blum, „Rola partii w organizacji i kształtowaniu ludowego charakteru Wojska Polskiego”, WPH nr 2, Warszawa 1962
- I. Blum, *Z dziejów aparatu politycznego Wojska Polskiego. Szkice i dokumenty*, Warszawa 1957

- I. Blum, „Udział Wojska Polskiego w walce o utrzymanie władzy ludowej w latach 1945–1948”, WPH nr 1 i 2, Warszawa 1959
- I. Blum, „Z dziejów Głównego Zarządu Politycznego WP”, WPH nr 3/4, Warszawa 1963
- I. Blum, *Z dziejów Wojska Polskiego w latach 1944–1948*, Warszawa 1960
- I. Błagowieszczański, *Dzieje 1 Armii Polskiej w ZSRR (maj–lipiec 1944)*, Warszawa 1972
- I. Błagowieszczański, *Z dziejów 5 Pomorskiej Brygady Artylerii Ciężkiej*, Warszawa 1957
- J. Bobkowski, *W walce z czołgami. Z dziejów 9 i 14 brygady artylerii przeciwpancernej 2 Armii*, Warszawa 1961
- Bohaterowie ludowego wojska*, pod. red. J. Wachtla, Warszawa 1953
- A. Bergman, *Najlepszy sojusznik Hitlera*, Londyn 1967
- British Parliament on Poland 1939–1945*, London 1945
- J. Broniewska, *Ludzie Pierwszej Armii*, Warszawa 1946
- J. Broniewska, *Z notatnika korespondenta wojennego*, t. 1–2, Warszawa 1953
- A. Burmister, „Górnicy polscy w Donbasie”, *Kultura* nr 4, Paryż 1952
- L. Chajm, *Kiedy Lublin był Warszawą*, Warszawa 1964
- W. Churchill, *The Second World War*, vol. 1–6, Boston 1948–1953
- J. Ciechanowski, *Defeat in victory*, New York 1947
- I. Cohen, *The Jews in the war*, Londyn 1943
- J. Czapla, „Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego w latach 1944–1945”, WPH nr 3, 1965
- J. Czapski, *Na nieludzkiej ziemi*, Paryż 1949
- G. Deborin, *Druga wojna światowa*, Warszawa 1960
- L. Dobroszycki, N. Kołomiejczyk, „Kronika wydarzeń pierwszego roku władzy ludowej w Polsce”, *Z Pola Walki* nr 2, Warszawa 1959
- L. Dobroszycki, „Restoring Jewish Life in Post War Poland”, *Soviet Jewish Affairs* nr 2, 1973
- B. Dolata, „Naczelne władze i instytucje LWP w latach 1945–1945”, WPH nr 4, 1964
- B. Dolata, *Wyzwolenie Polski 1944–1945. Działania wyzwolenicze Armii Radzieckiej i Ludowego Wojska Polskiego*, Warszawa 1966
- B. Drobner, *Bezustanna walka. Wspomnienia 1936–1944*, Warszawa 1967
- Druga wojna światowa 1939–1945. Informator*, Warszawa 1962
- B. Drukier, „U progu Polski Ludowej”, [w:] *Z dziejów Polski Ludowej*, Warszawa 1966
- B. Drukier, „W przeddzień powstania władzy ludowej w Polsce”, *Z Pola Walki* nr 2, 1964
- B. Drukier, „Przyczynek do rozwoju sytuacji politycznej w okresie PKWN”, *Materiały i studia najnowszej historii Polski* nr 1, 1963
- B. Drukier, „Sprawa polska w przeddzień powstania Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego”, *Kwartalnik Historyczny* nr 2, 1964
- S. Drzewiecka, „1 samodzielny batalion kobiecy im. Emilii Plater”, WPH nr 3, 1958
- S. Drzewiecka, *Szłyśmy znad Oki*, Warszawa 1964
- Dwadzieścia lat Ludowego Wojska Polskiego. II sesja naukowa poświęcona wojnie wyzwoleniczej Narodu Polskiego 1939–1945*, Warszawa 1967
- M.K. Dziewanowski, *The Communist Party of Poland*, Cambridge 1959
- M. Dżilas, *Rozmowy ze Stalinem*, Paryż 1964
- R. Dziapanow, *Walki 4 Pomorskiej Dywizji Piechoty*, Warszawa 1961
- R. Dziapanow, *I Armia WP w bitwie o Wał Pomorski*, Warszawa 1965
- A. Eden, *The Eden memoirs*, vol. 3, London 1963

- European Jewry Ten Years After the War*, New York 1956
- H. Feis, *Churchill–Roosevelt–Stalin. The war they waged and the peace they sought*, Princeton 1957
- K. Frontczak, *Siły Zbrojne Polski Ludowej*, Warszawa 1974
- J.F.C. Fuller, *Druga wojna światowa 1939–1945*, Warszawa 1958
- S. Gać, *Historia 7 Łużyckiej Dywizji Piechoty*, Warszawa 1971
- S. Gać, *Udział II Armii Wojska Polskiego w operacji praskiej*, Warszawa 1962
- J.W. Gantenbein, *Documentary Background of World War II*, New York 1948
- E. Ginalski, *40 pułk artylerii lekkiej*, Warszawa 1968
- E. Ginalski, *Byliśmy za Łabą. Z dziejów 28 pułku piechoty*, Warszawa 1964
- E. Ginalski, *Od Żytomierza do Litomierzyc. Historia 15 pp*, Warszawa 1972
- J. Gonczarski, J. Malczewski, *Czwarta Przeciwpancerna*, Warszawa 1965
- W. Góra, *PPR w walce o utrwalenie władzy ludowej*, Warszawa 1958
- W. Góra, E. Gołębiowski, *Z dziejów Polski Ludowej*, Warszawa 1966
- W. Góra, *Powstanie władzy ludowej*, Warszawa 1972
- J. Guterman, Z. Welfeld, *Trzeci Berliński*, Warszawa 1966
- J. Guterman, Z. Welfeld, *Historia 3 berlińskiego pułku piechoty*, Warszawa 1955
- R. Halaba, W. Ważniewski, *PPR 1942–1948*, Warszawa 1972
- O. Halecki, *A history of Poland*, London 1956
- A. Halpern, *Liberation Russian Style*, London 1945
- R. Hilberg, *The destination of the European Jews*, Chicago 1967
- Historia wielkiej wojny narodowej Związku Radzieckiego 1941–1945*, t. 1–6, Warszawa 1964–1967
- H. Hubert, *Borem, lasem... Dzieje 1 pułku piechoty*, Warszawa 1958
- H. Hubert, *Historia 1 berlińskiego pułku artylerii lekkiej*, Warszawa 1957
- H. Hubert, *Do widzenia na Unter den Linden*, Warszawa 1963
- H. Hubert, *Lenino*, Warszawa 1956
- C. Hull, *The memoirs*, v. 1–2, London 1948
- W. Israeljan, *Historia dyplomacji 1941–1945*, Warszawa 1963
- E. Jadziak, *Udział związków 1 Armii Wojska Polskiego w wyzwoleniu Pragi i Jabłonny*, Warszawa 1953
- E. Jadziak, *Wyzwolenie Pomorza*, Warszawa 1962
- I. Jałoszyński, „Niektóre problemy dotyczące powstania i struktury organizacyjnej Związku Patriotów Polskich w ZSRR”, *Najnowsze Dzieje Polski* nr 9, 1962
- A. Jasiński, *Udział związków 1 Armii Wojska Polskiego w obronie przyczółku warecko-magnuszewskiego*, Warszawa 1953
- A. Jasiński, *Przełamanie Wału Pomorskiego*, Warszawa 1958
- Z. Jaśtak, *Z dziejów 2 pomorskiego samodzielnego, zmotoryzowanego, przeciwpancernego batalionu miotaczy ognia*, Warszawa 1957
- Z. Jaśtak, *Szlakiem wojsk chemicznych*, Warszawa 1966
- M. Juchniewicz, *Pocztą polowa 52160. Z dziejów 35 pułku piechoty*, Warszawa 1963
- M. Juchniewicz, *Śladami walk 37 pułku piechoty*, Warszawa 1964
- M. Juchniewicz, *Szlakiem 36 łużyckiego pułku piechoty*, Warszawa 1959
- M. Juchniewicz, S. Rzepski, *Szlakiem 34 budziszyńskiego pułku piechoty*, Warszawa 1961
- M. Juchniewicz, S. Rzepski, *Z dziejów 29 pułku piechoty*, Warszawa 1958
- A. Junosza-Gałęcki, *Polish patriots made in Moscow*, London 1945

- W. Jurgiewicz, *Organizacja Ludowego Wojska Polskiego*, Warszawa 1968
- W. Jurgiewicz, „Organizacja szkół i kursów oficerskich Ludowego Wojska Polskiego”, WPH nr 3, 1968
- W. Jurgiewicz, „Stan liczbowy i organizacyjny Ludowego Wojska Polskiego w przeddzień zakończenia drugiej wojny światowej”, WPH nr 2, 1967
- K. Kaczmarek, *W bojach przez Łużyce*, Warszawa 1965
- K. Kaczmarek, *Historia 8 bydgoskiego pułku piechoty*, Warszawa 1957
- K. Kaczmarek, *Czwarta pancerna*, Warszawa 1970
- K. Kaczmarek, *Przez trzy granice. Z dziejów 17 pułku piechoty*, Warszawa 1959
- P. M. Kalenichenko, *Polskaja progressiwnaja emigracija v SSSR – v gody vtoroj mirovoj wojny*, Kiev 1957
- A. Karpiński, *Pod Dęblinem, Puławami i Warką*, Warszawa 1967
- K. Kersten, *Repatriacja ludności polskiej po II wojnie światowej*, Warszawa 1970
- K. Kersten, *Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego*, Lublin 1965
- M. Klibański, *Druga łżycka dywizja artylerii*, Warszawa 1963
- I. Koliński, „Działania bojowe I dywizji lotniczej LWP”, WPH nr 3 1962
- I. Koliński, *Ludowe lotnictwo polskie*, Warszawa 1965
- N. Kołomejczyk, B. Syzdek, *Polska w latach 1944–1949*, Warszawa (b.d.)
- S. Komornicki, „Regularne jednostki LWP w latach 1943–1945”, WPH nr 4, 1962
- S. Komornicki, *Wyzwolenie Kołobrzegu*, Warszawa 1951
- J. Konieczny, *Na zwycięskim szlaku. Z dziejów pułku lotniczego „Warszawa”*, Warszawa 1950
- A. Korboński, „The Polish Communist Party 1938–1942”, *Slavic Review* nr 3, 1967
- S. Kot, *Listy z Rosji do gen. Sikorskiego*, Londyn 1955
- S. Kot, *Rozmowy z Kremlem*, Londyn 1950
- J. Kowalski, „Rozgłoszenia im. Tadeusza Kościuszki”, *Z Pola Walki* nr 2, 1961
- W.T. Kowalski, „Sprawy polskie w pertraktacjach brytyjsko-radzieckich przed zawarciem traktatu 26.V.1942”, *Studia najnowsze dziejów powszechnych* nr 3, 1963
- W.T. Kowalski, *Walka dyplomatyczna o miejsce Polski w Europie (1939–1945)*, Warszawa 1966
- W.T. Kowalski, „Międzynarodowe tło powstania Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego”, *Z Pola Walki*, 1964
- W.T. Kowalski, *Polityka zagraniczna RP 1944–1947*, Warszawa 1971
- W.T. Kowalski, *Polsko-radzieckie stosunki dyplomatyczne po napaści Niemiec na ZSRR (czerwiec–grudzień 1941 roku)*, *Z Dziejów Stosunków pol.-radz.*, t. 1, Warszawa 1965
- P. Kryszko, *Z dziejów 1 samodzielnego pułku moździerzy*, Warszawa 1958
- Księga Poległych na Polu Chwały 1943–1945*, Warszawa 1974
- M. Kulisher, *The displacement of population in Europe*, Montreal, 1943
- B. Kuśnierz, *Stalin and the Poles*, London 1949
- J.K. Kwiatkowski, *Komuniści w Polsce (rodowód, taktyka, ludzie)*, Bruksela 1946
- A. Lampe, *Mysli o Nowej Polsce*, Warszawa 1948
- Cz. Lipka, *Historia 1 Warszawskiej Brygady Pancerniej im. Bohaterów Westerplatte*, Warszawa 1956
- Cz. Lipka, *Trzynasty pancerny. Z dziejów 13 pułku artylerii pancerniej*, Warszawa 1966
- Cz. Lipka, M. Tarnawski, *Pancernym szlakiem. Szlak bojowy wojsk pancernych i zmechanizowanych Ludowego Wojska Polskiego*, Warszawa 1953
- J. Lis, „Geneza tworzenia Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR”, *Niepodległość* nr 1, Londyn 1948
- L. Lubecki, *Na południe od Berlina. Z walk 26 pułku piechoty*, Warszawa 1960

- J. Ludwińska, „Narodziny PPR”, *Z Pola Walki* nr 4, 1961
- J. Łyżwa, *Od Wisłoki do Czarnej Elstery*, Warszawa 1961
- I. Majskij, *Vospominanina sovetskogo posla. Wojna 1939–1943*, Moskwa 1965
- M. Malinowski, „Kształtowanie się założeń programowych polskiego ruchu komunistycznego w latach 1939–1942”, *Z Pola Walki* nr 4, 1961
- M. Malinowski, A. Przygoński, M. Kołomiejczyk, *Polska Partia Robotnicza*, Warszawa 1962
- M. Malinowski, *Geneza PPR*, Warszawa 1972
- M. Malinowski, „Grupa Inicjatywna PPR”, *Z Pola Walki* nr 4, 1965
- J. Margules, *Boje 1 Armii WP w obszarze Warszawy*, Warszawa 1967
- J. Margules, „Ludzie czynu. Krótkie życiorysy żołnierzy-bohaterów”, *WPH* nr 3/4, 1963
- J. Margules, *Przyczółki Warszawskie*, Warszawa 1962
- J. Margules, *Piechurzy kołobrzesckiej piątki*, Warszawa 1967
- J. Margules, *W szóstym pułku*, Warszawa 1958
- J. Margules, *Frontowi czwartacy*, Warszawa 1963
- B. Mark, „Icchak Zawada”, *Nowe widnokregi*, nr 11, 12, Moskwa 1944
- B. Mark, „Polski Samodzielny Batalion Specjalny”, *WPH* nr 2, 1964
- P. Meyer, *The Jews in the Soviet Satellites*, New York 1953
- S. Mikołajczyk, *The Pattern of Soviet Domination*, Londyn 1948
- M. Monis, *Historia 1 pułku lotnictwa myśliwskiego „Warszawa”*, Warszawa 1955
- M. Monis, *Historia 2 pułku nocnych bombowców „Kraków”*, Warszawa 1956
- J. Naftalski, W. Szota, *Wyszli z Kijaniczy. Z dziejów 11 pułku piechoty*, Warszawa 1965
- M. Naszkowski, *Lata próby*, Warszawa 1967
- R. Nazarewicz, „Lewicowo-demokratyczne ugrupowanie oficerów WP i jego współdziałanie z Armią Radziecką w walce z hitlerowskim okupantem”, *WPH* nr 1, 1971
- T. Nowacki, „Ludowe Wojsko Polskie”, *Zeszyty Historyczne*, nr 11, Paryż 1967
- K. Okulicz, „Umowa Sikorski-Majskij z 30. VII.1941 roku”, *Niepodległość* nr 2, Londyn 1950
- J. Pawłowicz, „Uwagi na temat kształtowania się strategii PPR i międzynarodowego ruchu robotniczego w okresie II wojny światowej”, *Z Pola Walki*, nr 2, 1967
- J. Pawłowicz, *Z dziejów konspiracyjnej KRN*, Warszawa, 1961
- J. Petelczyc, E. Wandycz, *Z dziejów 4 brygady inżynierijno-saperskiej*, Warszawa 1960
- H. Piątkowski, *Wkład Polski do II wojny światowej*, Londyn 1945
- W. Pobóg-Malinowski, *Najnowsza historia polityczna Polski 1864–1945*, t. 1–3, Paryż–Londyn 1953–1958
- C. Podgórski, *Polacy w bitwie pod Lenino*, Warszawa 1970
- C. Podgórski, „Zarys rozwoju organizacyjnego Polskich Sił Zbrojnych w Związku Radzieckim, maj 1945–lipiec 1945”, *WPH* nr 1, 1966
- C. Podgórski, *Żołnierskie Drogi. Historia 33 pułku piechoty*, Warszawa 1963
- Polegli w walce o władzę ludową*, Warszawa 1970
- Polska Wschodnia 1939–1941*, Rzym 1945
- Polski czyn Zbrojny w II wojnie światowej*, t. III, *Ludowe wojsko Polskie 1943–1945*, Warszawa 1973
- Polski ruch robotniczy w okresie wojny i okupacji hitlerowskiej, wrzesień 1939 – styczeń 1945*, red. A. Przygoński, Warszawa 1964
- Polskie siły Zbrojne w drugiej wojnie światowej*, t. 1–3, Londyn, 1960–1962
- W. Poterański, M. Wilusz, *Publicystyka Związku Patriotów Polskich 1943–1944*, Warszawa 1967

- „Problematyka Żydowska na Międzynarodowej Konferencji Historyków Ruchu Oporu w Warszawie (kwiecień 1962)”, Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego nr 43/44, 1962
- A. Przygoński, „Z rozważań Alfreda Lampego o Nowej Polsce”, Z Pola Walki nr 2, 1964
- J. Przymanowski, *Studzianki*, Warszawa 1966
- M. Rabinowicz, *The legacy of Polish Jewry*, New York, London 1965
- E. Raczyński, *W sojusznictwym Londynie. Dziennik ambasadora 1939–1945*, Londyn 1960
- W. Radziwanowicz, *Pod radziwanowiczem*, Moskwa 1959
- T. Rawski, „Ludowe Wojsko Polskie w latach 1943–1945”, WPH nr 1, 1956
- E. Reale, *Raporty. Polska 1945–1946*, Paryż 1968
- S. Redlich, „Jews in general Anders Army in the Soviet Union, 1941–1942”, Soviet Jewish Affairs nr 2, 1971
- K. Rosen-Zawadzki, „Strategia i taktyka rządu generała Sikorskiego”, WPH nr 2, 1967
- L.S. Rozen, *Cry in the Wilderness*, New York – Tel Aviv, 1966
- F.J. Rożek, *Allied Wartime Diplomacy. A Pattern in Poland*, New York 1958
- S. Rzepski, Z. Stąpor, *Historia 25 pułku piechoty*, Warszawa 1957
- S. Rzepski, *Szlakiem 32 pułku piechoty*, Warszawa 1959
- S. Rzepski, *Salwę pal. Z dziejów 39 pułku artylerii lekkiej*, Warszawa 1965
- S. Rzepski, *8 dywizja piechoty*, Warszawa 1970
- S. Rzepski, *Szlakiem 37 pułku artylerii lekkiej*, Warszawa 1965
- Ruchy emigracyjne między Odrą a Bugiem w dobie II wojny światowej. Studia i rozprawy*, Poznań–Warszawa 1960
- S. Rutkowski, *Kształcenie oficerów Ludowego Wojska Polskiego w okresie II wojny światowej*, Warszawa 1967
- S. Rutkowski, *Zarys dziejów polskiego szkolnictwa wojskowego*, Warszawa 1970
- Sesja naukowa poświęcona wojnie wyzwoleniczej narodu polskiego 1939–1945 (4–6.X. 1958). Materiały*, Warszawa 1959
- J.T. Shotwell, M. Laserson, *Poland and Russia 1919–1945*, New York 1946
- J. Śliwiński, *Z kroniki bojowych dni*, Warszawa 1963
- K. Sobczak, *Wyzwolenie Warszawy*, Warszawa 1970
- K. Sobczak, „Z genezy Armii Polskiej w ZSRR”, WPH nr 3, 1973
- W. Sokorski, *Polacy pod Lenino*, Warszawa 1971
- A. Speiser, *Historia 2 pułku artylerii lekkiej*, Warszawa 1955
- A. Speiser, S. Szulczyński, *Artyleria 1 Armii Wojska Polskiego*, Warszawa 1966
- Z. Stąpor, „Operacja berlińska Armii Radzieckiej i udział w niej Wojska Polskiego”, WPH nr 1/2, 1965
- T. Stępnowski, *Z dziejów 2 Armii Wojska Polskiego*, Warszawa 1962
- S. Stroński, *Polityka Rządu Polskiego w czasie II wojny światowej*, Londyn 1951
- R. Surgiewicz, „Z dziejów prasy frontowej Ludowego Wojska Polskiego 1943–1945”, WPH nr 1, 1963
- S. Szczepański, *Na saperskim szlaku*, Warszawa 1967
- Szlak bojowy Ludowego Wojska Polskiego*, red. S. Okęckiego, Warszawa 1953
- S. Sztmienko, *Generalnyj Sztab w godu wojny*, Moskwa 1968
- S. Szulczyński, *Historia 7 kołobrzskiego pułku piechoty*, Warszawa 1955
- S. Szwarc, *Jewries in Sovietskom Sojuzie*, New York 1966
- J. Świerczyński, „Polski Sztab Partyzancki”, WPH nr 1, 1963
- A. Tartakower, K.R. Grosmann, *The Jewish Refugee*, New York 1944
- R. Toruńczyk, „Dąbrowszczacy w wojnie hiszpańskiej w 1936–1939 i w II Wojnie Światowej”, Z Pola Walki nr 4, 1967

- M. Turlejska, *O wojnie i podziemiu*, Warszawa 1959
- M. Turlejska, *Prawdy i fikcje*, Warszawa 1966
- R. Umiastowski, *Poland, Russia and Great Britain 1941–1945. A study of evidence*, London 1946
- J. Wachtel, *Azymut Warszawa. Z dziejów 2 berlińskiego pułku piechoty*, Warszawa 1962
- J. Walden, *Teatr potrzebny*, Warszawa 1964
- W. Wasilewska, „Komuniści, organizatorzy 1 Dywizji”, *Nasza Myśl* nr 12, 1948
- S. Ways, *Od Stecówki do Łaby. Z dziejów 10 pułku piechoty*, Warszawa 1962
- B.D. Weinryb, *The News In the Soviet Satellites*, Syracuse 1953
- A. Werth, *Russia at War 1941–1945*, London 1964
- W. Wielohorski, *Los Polaków w niewoli sowieckiej*, Londyn 1954
- Wojna wyzwolenicza narodu polskiego 1939–1945*, red. T. Rawski, Warszawa 1965
- Wnieszajna Politika Sovietskogo Sojuza w Period Wielikoj Otieczestwiennoj Wojny*, Moskwa 1946–1947
- L. Woodware, *British Foreign Policy In the Second Word War*, London 1961
- Wojna wyzwolenicza narodu polskiego w okresie II wojny światowej 1939–1945*, Warszawa 1958
- W. Wołoszyn, *Pod Budziszynem i Dreznem. Z dziejów 30 pułku piechoty*, Warszawa 1963
- W. Wołoszyn, „Walki I Armii WP o Warszawę”, *WPH* nr 2, 1958
- W. Wołoszyn, *Na warszawskim kierunku operacyjnym*, Warszawa 1964
- Wybrane operacje i walki Ludowego Wojska Polskiego*, red. Z. Stąpor, Warszawa 1957
- W walce ze zbrojnym podziemiem 1945–1947*, Warszawa 1972
- S. Zabiełło, *O rząd i granice*, Warszawa 1964
- S. Zabiełło, *Sprawa polska w czasie II wojny światowej w świetle pamiętników*, Warszawa 1958
- Z. Załuski, *Przepustka do historii*, Warszawa 1963
- Z. Załuski, *Finał 1945*, Warszawa 1963
- F. Zbiniewicz, *Armia Polska w ZSRR*, Warszawa 1963
- F. Zbiniewicz, „Geneza ZPP w ZSRR i 1DP, *WPH* nr 1, 1963
- F. Zbiniewicz, „Rola komunistów polskich w organizowaniu i działalności Związku Patriotów Polskich oraz Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR (maj 1942 – lipiec 1944)”, *Z Pola Walki* nr 4, 1961
- F. Zbiniewicz, „U źródeł powstania PKWN i Ludowego Wojska Polskiego”, *Z Pola Walki* nr 4, 1964
- Zbrodnia katyńska w świetle dokumentów*, Londyn 1962
- E. Zduński, „Konspiracyjna łączność radiowa”, *Najnowsze Dzieje Polski* nr 4, 1969
- Z zagadnień rozwoju Ludowego WP*, zbiór pod reakcją J. Margulesa, Warszawa 1964

V. Gazety i czasopisma

- Bellona, Warszawa
- Bellona, Łódź–Warszawa
- Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego, Warszawa
- Dzieje Najnowsze, Warszawa
- Izvestia, Moskwa
- Krasnaja Zwiezda, Moskwa
- Kultura, Paryż
- Kultura, Warszawa
- Kwartalnik Historyczny, Warszawa
- Materiały i studia z najnowszej historii Polski, Warszawa

Miesięcznik Literacki, Warszawa
Myśl Wojskowa, Warszawa
Najnowsze Dzieje Polski, Warszawa,
Nasza Trybuna, New York
Nasze Słowo, Łódź
Niepodległość, Londyn
Nowe Widnokęgi, Lwów–Kujbyszew–Moskwa
Opinia, Łódź–Warszawa
Pancerni, ZSRR–Polska, Warszawa
Polska Zbrojna, Warszawa
Pravda, Moskwa
Rzeczpospolita, Lublin–Warszawa
Slavic Review, Washington
Soviet Jewish Affairs, Londyn
Wojsko Ludowe, Warszawa,
Wojskowy Przegląd Historyczny, Warszawa
Wolna Polska, Moskwa
Zeszyty Historyczne, Paryż
Z Pola Walki, Warszawa
Zwyciężymy, ZSRR–Polska
Żołnierz Wolności, ZSRR–Polska
Życie Literackie, Kraków

VI. Relacje

- A. Relacje znajdujące się w Archiwum Yad Vashem (AYW)
B. Relacje zebrane przez autora, znajdujące się w Diaspora Research Institute

Wybrana polska bibliografia przedmiotu

- Adelson Józef, „W Polsce zwanej ludową”, [w:] *Najnowsze dzieje Żydów w Polsce*, red. Jerzy Tomaszewski, Warszawa 1993.
- Anders Władysław, *Bez ostatniego rozdziału*, Lublin 1992.
- Aparat bezpieczeństwa w latach 1944–1956, taktyka, strategia, metody*. Część I. *Lata 1945–1947*, red. Andrzej Paczkowski, Warszawa 1994.
- Armia Ludowa. Powstanie i organizacja 1944–1945*, pod red. Mieczysław Wieczorek, Warszawa 1979.
- Boćkowski Daniel, *Czas nadziei. Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej i opieka nad nimi placówek polskich w latach 1940–1943*, Warszawa 1999.
- Cenckiewicz Sławomir, *Długie ramię Moskwy: wywiad wojskowy Polski Ludowej 1943–1991: (wprowadzenie do syntezy)*, Warszawa 2011.
- Chmielarz Andrzej, *Władze sowieckie i PKWN wobec AK w 1944 r.*, WPH, 1992, nr 2.
- Ciesielski Stanisław, Hryciuk Grzegorz, Srebrakowski Aleksander, *Masowe deportacje radzieckie w okresie II wojny światowej*, Prace Historyczne Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego, t. XII, Wrocław 1994.
- Ciesielski Stanisław, *Polacy w Kazachstanie w latach 1940–46. Zesłańcy lat wojny*, Wrocław 1996.
- Czerniakiewicz J., *Przemieszczenia Polaków i Żydów na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej i w ZSRR 1939–1959*, Warszawa 1991.
- Davies Norman, *Szlak Nadziei. Marsz przez trzy kontynenty*, Izabelin 2015.
- Levin Dov, *Żydzi wschodnioeuropejscy podczas II wojny światowej*, Warszawa 2005.
- Generał Władysław Anders – żołnierz czasu pokoju i wojny*, pod red. Andrzeja Szczepaniaka, Opole 2008.
- Głowacki Albin, *Ocalić i repatriować. Opieka nad ludnością polską w głębi terytorium ZSRR (1943–1946)*, Łódź 1994.
- Głowacki Albin, *Sowieci wobec Polaków na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej 1939–1941*, Łódź 1999.
- Gontarczyk Piotr, *Polska Partia Robotnicza. Droga do władzy*, Warszawa 2003.
- Grabski August, *Działalność komunistów wśród Żydów w Polsce, 1944–1949*, Warszawa 2004.
- Gross Jan Tomasz, *Upiorna dekada. Trzy eseje o stereotypach na temat Żydów, Polaków, Niemców i komunistów, 1939–1948*, Kraków 1998.
- Gross Jan Tomasz, *Strach: antysemityzm w Polsce tuż po wojnie: historia moralnej zapaści*, Kraków 2008.
- Grynberg Henryk, *Dzieci Syjonu*, Warszawa 1994.
- Grzelak Czesław, *Czy Polskie Siły Zbrojne w ZSRR były wojskiem narodowym?*, Wojsko i wychowanie, 1991, nr 1.
- Grzelak Czesław, *Kresy w czerwieni 1939. Agresja Związku Sowieckiego na Polskę*, Warszawa 2008.
- Grzelak Czesław, *Polskie Siły Zbrojne w ZSRR. Wojsko zależne czy narodowe?*, w: *Polskie Państwo podziemne i Wojsko Polskie w latach 1944–1945*, Warszawa 1991.
- Grzelak Czesław, Stańczyk Henryk, Zwoliński Stefan, *Armia Berlinga i Żymierskiego. Wojsko Polskie na froncie wschodnim 1943–1945*, Warszawa 2009.
- Grzelak Czesław, *Wojenna edukacja kadr Wojska Polskiego na froncie wschodnim 1943–1945*, Warszawa 2004.

- Gurjanow Aleksandr, *Żydzi jako specpieresieleńcy-bieżeńcy w Obwodzie Archangielskim (1940–1941)*, w: *Świat NIEpożegnany*, w: *Żydzi na dawnych ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej w XVIII–XX wieku*, red. K. Jasiewicz, Warszawa–Londyn 2004.
- Honkisz Władysław, *W pierwszym szeregu: formowanie, kształcenie i działanie korpusu oficerów polityczno-wychowawczych maj 1943–maj 1945*, Warszawa 1984.
- Jaczyński Stanisław, Zygmunt Berling. *Między sławą a potępieniem*, Warszawa 1993.
- Jaczyński Stanisław, *Bitwa pod Lenino w świetle najnowszych badań*, w: *Wojsko Polskie w ZSRR w 1943 roku wobec powstającego systemu władzy*, pod red. S. Zwolińskiego, Warszawa 2003.
- Jasiewicz Krzysztof, *Obywatele polscy aresztowani na terytorium tzw. Zachodniej Białorusi w latach 1939.1941 w świetle dokumentacji NKWD/KGB*, *Kwartalnik Historyczny*, 1994, nr 1.
- Jonkajtys-Luba Grażyna, *Opowieść o 2 Korpusie Polskim Generała Władysława Andersa*, Warszawa 2004.
- Kaczmarek Kazimierz, *Druza Armia Wojska Polskiego*, Warszawa 1978.
- Kaczmarek Kazimierz, *Wojsko Polskie na Wschodzie 1943–45 od Mierei do Łaby i Wettawy*, Lublin 2005.
- Kalbarczyk Sławomir, *Wykaz łagrów sowieckich miejsc przymusowej pracy obywateli polskich w latach 1939–1943*, cz. II, Warszawa 1997.
- Kałuż Mikołaj, *Lenino – październik 1943: poległ, zmarł z ran, zaginiony*, Warszawa 1996.
- Karpiński Antoni, *Pod Dęblinem, Puławami i Warką. Działania 1 Armii WP pod Dęblinem, Puławami i na przyczółku warecko-magnuszewskim w okresie 18. VII – 12. IX. 1944 r.*, Warszawa 1967.
- Katyń. *Dokumenty zbrodni*, t. 1: *Jeńcy nie wypowiedzianej wojny Sierpień 1939 – marzec 1940*, Warszawa 1995.
- Kersten Krystyna, *Narodziny systemu władzy. Polska 1943–1948*, Poznań 1990.
- Kersten Krystyna, *Polacy, Żydzi, komunizm: anatomia półprawd 1939–1968*, Warszawa 1992.
- Komuś Zbigniew, *Geneza satelickiego systemu władzy w Polsce 1941–1948*, Warszawa 2001.
- Komuś Zbigniew, *Związek Patriotów Polskich. Założenia programowo-ideowe*, Warszawa 1983.
- Kospath-Pawłowski Edward, *Chwała i zdrada. Wojsko polskie na Wschodzie 1943–1945*, Warszawa 2010.
- Kospath-Pawłowski Edward, *Powstanie, organizacja i przygotowanie do działań ludowego Wojska Polskiego: 1943–1945*, Warszawa 1987.
- Kusiak Franciszek, *Oficerowie 1 armii Wojska Polskiego w latach 1944–1945*, Wrocław 1987.
- Lechowski Andrzej, *Frontowe dni Pragi, wrzesień 1944 – styczeń 1945*, Pruszków 1995.
- Margules Józef, *Drugie dywizje w bojach o Polskę 1776–2000*, Warszawa 2003.
- Turlejska Maria, *Prawdy i fikcje. Wrzesień 1939–grudzień 1941*, Warszawa 1966.
- Marszałek Polski Michał Żymierski, Warszawa 1986.
- Materski Wojciech, *Dyplomacja Polski „lubelskiej” (lipiec 1943–marzec 1947)*, Warszawa 2007.
- Nafalski Jerzy, *Pod sztandarem 4 Pomorskiej Dywizji Piechoty im. Jana Kilińskiego*, Warszawa 1978.
- Nalepa Edward, *Oddani partii Lenina i Stalina : czerwonarmiści w Wojsku Polskim 1943–1968*, Warszawa 2014.
- Nalepa Edward, *Oficerowie Armii Radzieckiej w Wojsku Polskim 1943–1968*, Warszawa 1995.
- Lebiediewa Natalia S., *Rozstrzeliwania i deportacje ludności polskiej w ZSRR w latach 1939–1941*, *Niepodległość i Pamięć* 1998, R. V, nr 2.
- Nazarewicz Ryszard, *Armii Ludowej dylematy i dramaty*, Warszawa 2000.
- Paczkowski Andrzej, *Żydzi w UB. Próba weryfikacji stereotypu [w:] Komunizm – ideologia, system, ludzie*, red. Tomasz Szarota, Warszawa 2001.
- Partacz C., *Ukraińcy w Armii Polskiej w Związku Sowieckim, Armii Polskiej na Wschodzie i w II Korpusie Polskim*, *Mars*, nr 11, 2001.
- Pokosiński Jerzy, *Stalinowskie represje wobec oficerów Wojska Polskiego 1945–1956*, Warszawa 2013.

- Polska Partia Robotnicza, *Gwardia Ludowa / Armia Ludowa na ziemiach polskich 1942–1944/1945*, pod red. Krzysztofa Kaczmarskiego, Mariusza Krzysztofińskiego, Rzeszów 2013.
- Popławski Stanisław, *Towarzysze frontowych dróg*, Warszawa 1983.
- Pyłpowych Taras, *Przyczyny obecności Ukraińców w Armii Polskiej w ZSRR (1941–1942), Armii Polskiej na Wschodzie i 2. Korpusie we Włoszech*, „Przegląd Nauk Historycznych”, r. 13 (2014), nr 1.
- Sawicki Tadeusz, *Udział 1 armii WP w likwidacji przedmościa niemieckiego w widłach Wisły i Buga-Narwi*, WPH, 1984, nr 4.
- Siedlecki Julian, *Losy Polaków w ZSRR w latach 1939–1986*, Bydgoszcz 1990.
- Skibiński Leonard, *1. Brygada Artylerii Armat*, Warszawa 1984.
- Sobczak Kazimierz, *Lenino–Warszawa–Berlin: wojenne dzieje 1 DP im. Tadeusza Kościuszki*, Warszawa 1988.
- Sobczak Kazimierz, *Wyzwolenie Warszawy 1945*, Warszawa 1981.
- Sprawa Żydów – obywatelei polskich w świetle oficjalnych dokumentów oraz praktyk władz radzieckich*, Zeszyty Historyczne, nr 103, 1993
- Stanisław Ciesielski, Grzegorz Hryciuk, Aleksander Srebrakowski, *Masowe deportacje radzieckie w okresie II wojny światowej*, Wrocław 1996.
- Stańczyk Henryk, *Działania 1. Armii na przyczółku warecko-magnuszewskim*, WPH, 1985, nr 4.
- Stańczyk Henryk, „Bitwa o Pragę w 1944 r.”, w: *Z dziejów militarnych Pragi*, Warszawa 1998.
- Stąpor Zdzisław, *Bitwa o Berlin. Działania 1 armii WP kwiecień – maj 1945*, Warszawa 1973.
- Strzyżewski Sylwester, *Dezercje Żydów z Armii Andersa w świetle dokumentów Instytutu Polskiego i Muzeum im. Władysława Sikorskiego w Londynie*, „Zeszyty Naukowe WSOWL”, r. 2012, nr 3 (165).
- Syzdek Elonora, *Działalność Wandy Wasilewskiej w latach drugiej wojny światowej*, Warszawa 1981.
- Szulczyński Stanisław, *Z pomocą obrońcom przyczółka czerniakowskiego*, WPH 1995, nr 3–4.
- Szwagrzyk K., *Kwestia przynależności narodowościowej i służbowej kierownictwa MBP i wrocławskiego WUBP w latach 1945–1954*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2000, nr 14.
- Śpiewak Paweł, *Żydokomuna : interpretacje historyczne*, Warszawa 2012.
- Tomaszewski Janusz, *Sowietyzacja Wojska Polskiego w latach 1943–1956*, Wrocław 2012.
- Topol Andrzej, *Zygmunt Henryk Berling 1896–1980*, Katowice 1990.
- Udział kapelanów wojskowych w II wojnie światowej*, pod red. J. Humeńskiego, Warszawa 1984.
- Układ Sikorski-Majski. Wybór dokumentów*, wstęp i oprac. Eugeniusz Duraczyński, Warszawa 1990.
- Wawer Zbigniew, *Znów w polskim mundurze. Armia Polska w ZSRR sierpień – marzec 1942*, Warszawa 2001.
- Wojsko Polskie na Wschodzie w latach II wojny światowej : refleksje historyczne wywołane siedemdziesiątą rocznicą bitwy pod Lenino*, pod red. Beaty Szubtarskiej, Piotrków Trybunalski 2015.
- Wróblewski Robert, *Bitwa pod Lenino w niemieckich meldunkach*, część 1, *Militaria XX Wieku*, 2010, nr 6(39), s. 58–69; część 2, *Militaria XX wieku*, 2011, nr 2(41), s. 54–64 .
- Zbigniew S. Siemaszko, *Generał Anders w latach 1892–1942*. Warszawa 2012.
- Zbigniewa S. Siemaszko, *W sowieckim osaczeniu 1939–1943*, Londyn 1991.
- Żaroń Piotr, *Agresja Związku Radzieckiego na Polskę 17 września 1939 r. Los jeńców polskich*, Toruń 1998.
- Żaroń Piotr, *Armia Andersa*, Toruń 1996.
- Żaroń Piotr, *Armia Polska w ZSRR, na Bliskim i środkowym Wschodzie*, Warszawa 1981.
- Żaroń Piotr, *Deportacje na kresach 1939–1941*, Warszawa 1990.
- Żaroń Piotr, *Ludność polska w Związku Radzieckim w czasie II wojny światowej*, Warszawa 1990.
- Żeleński W., *Kilka słów o postawie gen. Andersa wobec dezercji Żydów z Armii Polskiej na Wschodzie*, Zeszyty Historyczne, nr 104, 1993.

Żenczykowski Tadeusz, *Polska Lubelska*, Warszawa 1990.

Żołyński J., *Włączenie polskich ziem wschodnich do ZSRR (1939–1940). Problemy ustrojowe i prawne*, Wrocław 1994.

Życie codzienne polskich zesłańców w ZSRR w latach 1940–1946, studia pod red. Stanisława Ciesielskiego, Wrocław 1997.

Szubtarska Beata, *Ambasada polska w ZSRR w latach 1941–1943*, Warszawa 2005.

Jerzy Grzybowski, *Białorusini w polskich regularnych formacjach wojskowych w latach 1918–1945*, Warszawa 2006

Zwoliński Stefan, „Dalsza rozbudowa WP w 1943 r. 1. Korpus PSZ wobec powstającego systemu władzy”, [w:] *Wojsko Polskie w ZSRR w 1943 roku wobec powstającego systemu władzy*, pod red. tegoż, Warszawa 2003.

Chmielarz Andrzej, „Władze sowieckie i PKWN wobec AK w 1944 r.”, WPH, 1992, nr 2.

Zestawił: Kamil Anduła